

Ze Švýcarska

...A přece se kouří...v Basileji

Od 1. dubna se v Basileji nesmí v restauracích kouřit. Pokuta je jak pro hospodského tak pro neposlušného hosta velmi vysoká, takže se už zdálo, že se zákaz prosadí, ale právě – jen málem.

V Basileji se zase v restauracích kouří. Ve více než 100 gastronomických podnicích jsou zase popelníky na stolech a používají se jako by se nechumelilo.

Tento husarský kousek umožňuje „Spolek Fūmoir“, který vydává za pořizovací cenu (10 franků) členskou průkazku. Členové mají přístup do podniků, označených jako „Kuřárna“. Na přihlášce do spolku se výslovně vzdávají ochrany před pasivním kouřením a odmítají právní ochranu v případě škod na zdraví...

Zaměstnanci oné stovky podniků podepsali též prohlášení, že jim práce v zakouřených prostorech vyhovuje a vše je právnicky tak formulováno, že se bude nějaká formální chyba ze strany magistrátu jen těžko hledat. Že jsou kuřáci tvrdošijní a demagogové to se ví. Neuznávají ani logiku, že nepsané právo na čistý vzduch má vyšší prioritu než právo kuřáka na znečišťování životního okolí a tím ztratili na veřejnosti kredit. Již název Fūmoir by se měl z jazykově hygienických důvodů zakázat. Je to semantický hybrid (spíš bastard) z němčiny a francouzštiny.

Kdo tedy nemá členskou legitimaci, tak nesmí Fūmoiry navštívit. Získat členství je ale logisticky tak dobře ošetřeno, že je tato zábrana před epidemickým rozšířením mezi kuřáky téměř fiktivní. Nápad s legitimací člena Fūmoiru se teď rozšířil po Basileji jako požár na vyprahlé savaně.

Iniciátorem, právníkem a jednatelem spolku Fūmoir v Basileji v jedné osobě je Thierry Julliard. Není úplně jasné, proč jeho spolek v posledních dnech už žádný další restaurant pod svá křídla nevzal. Jsem si ale jist, že to bude mít nějaký dobrý důvod. V Basileji je téměř 800 gastronomických zařízení všech kategorií. Z toho je teď stovka členem Fūmoiru.

Během několika málo dní bylo vydáno na 45 000 legitimací a členů stále přibývá. Iničiátoři jsou spokojeni i s platební morálkou. Dodnes bylo přes 30 000 legitimací zapláceno. Žádný kontrolní aparát plateb neexistuje a vše se odehrává na principu důvěry a čestnosti. Spolek není naměřován ziskem a veškeré akce provádí pouze za pořizovací ceny.

Co se v Irsku a Itálii prosadilo takřka ze dne na den, se ve Švýcarsku připravovalo z ohledu k demokracii několik let. Zákon byl po dlouhotrvajících bojích odhlasován, samozřejmě v obou zemských komorách. Politické strany jej převzaly i do volebního boje a kandidáti na magistrátní místa jakbysmet. Kouření bude povoleno, ale pouze ve zvláštních místnostech, bez personálu a služeb, tak jak to známe například z letišť.

Basilejská vláda sdělila, že princip „jedno pohostinství - jeden spolek“ tolerovat bude. Konkrétně to znamená, že pokud se místní štamgasti konstituují jako spolek a hospodský to z ekonomických důvodů odsouhlasí, tak vzniknou polosoukromé kuřárny s nálevnou, eventuálně jídelnou. V podnicích, kde se ale dnes vaří, takové spolky zatím nevznikají.

Zároveň se basilejští ochránci zákona nechali slyšet, že akci Fūmoir pokládají za ilegální a zvažují juristickou ofenzívu. Prvním krokem byl dopis adresovaný všem gastronomickým podnikům - členům spolku, v kterém upozorňují na dodržování zákazu kouření a výslovně vyžadují, aby hostinští zakazovali ve svých objektech kouřit. V případě neuposlechnutí hrozí soudní proces.

Julliard si je ale jistý, že právě zákaz kouření v jeho spolku je ilegální a počítá s eventuálním procesem. Proces by se táhl určitě až k nejvyšší instanci, před Nejvyšší soud země a oťásl by konzervativním a pragmatickým přístupem k zákonům ve Švýcarsku.

Důležitým argumentem je všude přítomná propaganda hostinského cechu, že je zákaz kouření připraví o existenci a tím zvýší počet nezaměstnaných. Protože je na cigarety uvalena značná daň, která plní státní pokladnu důchodového pojištění, tak nechybí ani hlasy, že zákaz kouření povede k bankrotu sociálního systému v zemi. Státní legislativa zřejmě nikdy nepočítala s vyhocením situace a tak ani zákon o ochraně zaměstnanců v exponovaných podnicích před pasivním kouřením není jednoznačný a svádí k chytračení.

Basilej a Curych jsou již tradiční rivalové a bude zajímavé sledovat, jak se s hrozenou rukavicí vypořádá malé velkoměsto na Limmatu. V Curychu se podle zákonodárců přestává kouřit v restauracích 1. května. Není známo, že by někdo plánoval tak „globální“ spolek jako v Basileji, ale už se ví, že několik restaurátérů povede své podniky jako soukromé kluby a spolky, jichž se zákaz kouření zatím netýká. Na veřejnost právě vystoupil majitel populárního bistra ve středu města a v médiích sdělil, že si založil vlastní spolek s právníkou podporou a nehodlá zákaz respektovat. Tvrdí, že tento zákon chápe jako zákaz provozovat pohostinství. I v Curychu se ozvala kantonální legislativa a...nehodlá nedodržování zákazu kouření tolerovat. Máme se Prvního máje na co těšit!

Dr. Jiří W. Pollak, sc. Lidové noviny 14.4.2010